POLICY

Policy för ekonomistyrning

Fastställd av regionfullmäktige
Framtagen av regionstyrelseförvaltningen
Datum 2026-02-16
Gäller 2026-03-02 --
Ärendenr RS 2025/2270
Version 1.2

Antagen av regionfullmäktige 2022-12-12 § 233
Reviderad 2024-11-18, 2026-02-16

Region Gotland
Besöksadress Visborgsallén 19
Postadress SE-621 81 Visby
Telefon +46 (0)498 26 90 00
E-post regiongotland@gotland.se
Org nr 212000-0803
Webbplats www.gotland.se

Policy för ekonomistyrning

Innehåll

1. Inledning 3

2. Grundprinciper 3

3. God ekonomisk hushållning 3

4. Former för ekonomistyrning 4

4.1 Skattefinansierad verksamhet 4

4.2 Avgiftsfinansierad verksamhet 4

5. Intern kontroll 4

6. Ansvar 5

6.1 Ansvarsnivåer förtroendevalda 5

6.2 Ansvarsnivåer i förvaltningsorganisationen 6

6.3 Ekonomiskt ansvar och befogenheter 7

6.4 Uppsiktsplikt 7

7. Budget 8

7.1 Driftbudget 8

7.2 Investerings- och exploateringsbudget 8

7.2.1 Kompletteringsbudget 10

7.3 Förändring av beslutad budget 10

7.3.1 Ombudgetering 10

7.3.2 Tilläggsanslag 10

7.4 Kapitalkostnadsbudget 11

7.5 Leasing 12

8. Redovisning 12

9. Ekonomisk uppföljning 12

9.1 Hantering av budgetavvikelse 12

9.2 Överföring av årets resultat för avgiftsfinansierade verksamheter 13

Bilaga 1 Dokumentförteckning 14

Bilaga 2 Koddelar 15

Bilaga 3 Investeringsgrupper – skattefinansierade investeringar 16

1. Inledning

Ekonomistyrning syftar till att skapa effektivitet i och styra det samlade resursutnyttjandet samt ge bra och rätt förutsättningar för god ekonomisk hushållning. Syftet med denna policy är att skapa tydlighet och enhetlighet samt klargöra ansvar, befogenheter och handlingsutrymme i organisationen.

Policyn är i första hand avsedd för chefer och medarbetare som arbetar i de ekonomiska processerna samt för de förtroendevalda.

Utöver denna policy finns detaljerade rutiner och anvisningar för specifika områden. Det finns också ett flertal kompletterande policys och riktlinjer (se bilaga 1).

2. Grundprinciper

Följande grundprinciper tillämpas i ekonomistyrningen:

- Styrningen ska präglas av ett helhetstänkande vilket innebär att Region Gotlands bästa är överordnat de olika verksamheternas behov
- Ansvar och befogenheter är decentraliserade
- God ekonomisk hushållning är styrande
- Uppföljning och analys är en central del av styrningen
- Ordning och reda i den ekonomiska redovisningen är grunden för en god ekonomistyrning
- God redovisningssed ska tillämpas i alla led
- Vid konflikt mellan verksamhetens mål och de ekonomiska resurserna är de ekonomiska resurserna överordnade verksamhetsmålen

3. God ekonomisk hushållning

Verksamheten ska vara ekonomiskt uthållig och i balans ur ett generationsperspektiv. Det innebär att kommande generationer ges goda förutsättningar att tillhandahålla offentlig service och välfärd.

God ekonomisk hushållning innebär i korthet:

- Budgeten ska alltid innehålla en plan för verksamheten och ekonomin för en period av tre år. Budgetåret ska vara periodens första år.
- Av planen ska framgå hur verksamheten ska finansieras och hur den ekonomiska ställningen beräknas vara vid budgetårets slut.
- Budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna.

En betydelsefull del för att uppnå och bibehålla en god ekonomisk hushållning är att det finns en god budgetföljsamhet, att nämnderna inte överskrider beslutade budgetramar bidrar till en god ekonomisk hushållning.

Mer information finns i Region Gotlands riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

4. Former för ekonomistyrning

I Region Gotland är ekonomistyrningen utformad för att uppnå ett effektivt resursutnyttjande beroende verksamhetens förutsättningar.

4.1 Skattefinansierad verksamhet

Merparten av regionens verksamheter är skattefinansierade. Det innebär att de har ett budgetanslag för att helt eller delvis finansiera sina kostnader. I vissa skattefinansierade verksamheter finns möjlighet att via taxor och avgifter finansiera en del av verksamheten med intäkter men huvuddelen finansieras via anslag.

Interna resultatenheter

I den skattefinansierade verksamheten finns interna resultatenheter där det är möjligt att styra resursförbrukningen utifrån kundernas efterfrågan och genom anpassning av utbudet. Målet är att skapa ett effektivt resursutnyttjande samtidigt som god kvalitet och service garanteras. De interna resultatenheterna finansieras helt av intäkter och prissättningen ska baseras på självkostnad. Exempel på resultatenheter är fastighetsförvaltningen, försörjningsverksamheten, måltidsverksamheten och delar av IT verksamheten.

Mer information finns i riktlinjer för resultatenheter.

Ersättningsmodeller

För att uppnå valfrihet för brukare i vissa verksamheter finns genom lagstiftning valfrihetssystem. Verksamheterna finansieras genom ersättningsmodeller där brukarens val styr ersättningen till respektive verksamhet. Valfrihetssystem finns inom exempelvis skola, primärvård, omsorg om funktionshindrade och äldreomsorg. För att möjliggöra konkurrens ska ersättningen följa brukarens val och verksamheter ska ersättas på ett likvärdigt sätt oavsett om de är privata eller offentliga.

4.2 Avgiftsfinansierad verksamhet

Med avgiftsfinansierad verksamhet avses verksamheter som helt finansieras via avgifter och taxor enligt självkostnadsprincipen. De avgiftsfinansierade verksamheterna är vatten- och avloppsverksamheten, avfallsverksamheten samt linjehamnsverksamheten. Särskilda regler och lagstiftning finns för dessa verksamheter. Särredovisningar ska upprättas för dessa verksamheter.

5. Intern kontroll

Den interna kontrollen är en väsentlig del i ekonomistyrningen. Med intern kontroll avses de strukturer, system och processer som bidrar till tydlighet och ordning och som säkerställer att verksamheten bedrivs i enlighet med beslutade mål, uppdrag och övriga styrdokument. Den interna kontrollen ingår i styrningen och är del av ledningssystemet.

Den interna kontrollen ska bland annat säkerställa att det finns en tillförlitlig ekonomisk rapportering och information om verksamheten. Det innebär att regionstyrelsen och nämnderna samt de verksamhetsansvariga ska ha tillgång till korrekt redovisning, samt en relevant och rättvisande information om verksamheten, dess resultat och resursanvändning.

En bra intern kontroll motverkar fel, oavsiktliga och avsiktliga, som görs i det dagliga arbetet. Dessutom skyddas personal mot oberättigade misstankar om oegentligheter. Intern kontroll ska vara en naturlig del i alla processer.

Mer information finns i riktlinjer för intern kontroll.

6. Ansvar

Inom regionen är det ekonomiska ansvaret uppdelat på flera nivåer och regionstyrelsen har ansvar för uppsiktsplikten över nämnder, förvaltningar och bolag. Reglementen och delegationsordningar reglerar ansvarsfördelningen i regionens nämnder och förvaltningar.

6.1 Ansvarsnivåer förtroendevalda

Regionfullmäktige
Regionfullmäktige ansvarar för ärenden av principiell beskaffenhet eller av större vikt och då främst:

- Övergripande mål och riktlinjer för verksamheten
- Budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor
- Årsredovisning och ansvarsfrihet

Regionstyrelsen
Regionstyrelsen har en ledande och samordnande roll för frågor som kan inverka på regionens utveckling och ekonomiska ställning.

Regionstyrelsen ansvarar bland annat för följande:

- Leda och samordna förvaltningen av regionens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas verksamheter
- Utöva samordnad styrning och leda arbetet med att ta fram styrdokument för regionen
- Följa de frågor som kan inverka på regionens utveckling och ekonomiska ställning
- Den ekonomiska förvaltningen

Nämnderna
Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som regionfullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. De ska också säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Nämnden har det yttersta ekonomiska ansvaret inom sitt verksamhetsområde. Nämnderna har ansvaret för att hantera avvikelser i förhållande till beslutad budget. I begreppet nämnd omfattas även regionstyrelsen som nämnd.

Ansvaret för riktade statsbidrag ligger på respektive nämnd. Det innebär att nämnden och förvaltningen ska vara informerad, ansöka om och följa upp bidraget samt att ansvara för att verksamheten anpassas efter bidragets storlek och ändamål.

Koncernbolagen
Bolagen styrs genom aktieägarpolicy, bolagsordning och ägardirektiv som beslutas av regionfullmäktige. Styrelser i Region Gotlands helägda bolag utses av regionfullmäktige.

Mer information finns i aktieägarpolicy, bolagsordning och ägardirektiv.

6.2 Ansvarsnivåer i förvaltningsorganisationen

Regiondirektör
Regiondirektörens ansvar och uppdrag regleras i den instruktion som ges av regionstyrelsen. Regiondirektörens ansvar för ekonomistyrningen omfattar:

- Regiondirektören biträder regionstyrelsen i dess uppsiktsplikt över nämnder, bolag och stiftelser och ska ta de initiativ som behövs med anledning av uppsiktsplikten
- I regiondirektörens uppdrag ingår också att företräda regionstyrelsen i styrning, ledning och koordinering gentemot nämnder och bolag
- Regiondirektören har det yttersta ansvaret för att säkerställa styr- och ledningsprocessen samt stödprocesserna till politisk ledning och regionstyrelsens verksamhet. I ansvaret ingår också att regionens löpande förvaltning hanteras rationellt och med god ekonomisk hushållning.
- Regiondirektören ansvarar för att underlag gällande regionens övergripande mål sammanställs och för att budgetförslag upprättas. Regiondirektören ska också se till att underlag för resursfördelning finns för beslut efter regionfullmäktiges beslut om budget.
- Regiondirektören ansvarar också för att en regionövergripande verksamhetsplanering sker
- Regiondirektören ska ta initiativ och initiera dialog med regionstyrelsen om regionens ekonomi avviker från beslutad budget och ge förslag på vilka åtgärder som behöver vidtas med anledning av detta

Koncernledningsgrupp
Regiondirektören ansvarar för att driva en strukturerad och aktiv koncernledning och ska verka för en fortlöpande utveckling av styrning, ledning och samordning samt ta de initiativ som behövs för att uppnå fastställda mål. Koncernledningsgruppen leds av regiondirektören och består av förvaltningschefer och direktörer med ansvar för regionövergripande ledningsprocesser.

I koncernledningsgruppen ingår ekonomidirektören som leder ekonomichefsnätverket. Detta nätverk arbetar som en självständig expertgrupp, men på uppdrag av koncernledningsgruppen. Ekonomichefsnätverket syfte är att driva och utveckla den strategiska ekonomistyrningen.

Förvaltningschefer
Förvaltningschefen har det yttersta verksamhets- och resultatansvaret inför nämnden samt uppgiften att tydliggöra mål och ansvar i organisationen. Ansvaret innebär ett åtagande att inom en ekonomisk ram utföra en viss bestämd verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Förvaltningschefen ska fortlöpande följa upp målen för ekonomi och verksamhet och snarast rapportera eventuella avvikelser till nämnden. Om ett budgetöverskridande befaras ska förvaltningschefen utan dröjsmål ta initiativ till åtgärder för att förhindra överskridandet.

Avdelningschefer
Avdelningarna ansvarar för avdelningsspecifika frågor. Avdelningschefen ansvarar för att vidta åtgärder vid budget- eller verksamhetsavvikelse utan att avvakta rapportering eller beslut från närmaste chef eller nämnd.

Enhetschefer
Enheterna ansvarar för enhetsspecifika frågor. Enhetschefen ansvarar för att vidta åtgärder vid budget- eller verksamhetsavvikelse utan att avvakta rapportering eller beslut från närmaste chef eller nämnd.

Budgetansvariga
Det finns ett flertal tjänstepersoner som inte är chefer men har ett budgetansvar. Det kan till exempel vara handläggare inom förvaltningen. Ansvaret regleras i nämndens delegationsordning.

6.3 Ekonomiskt ansvar och befogenheter

Ett ekonomiskt ansvar innebär att inom en ekonomisk ram utföra en viss bestämd verksamhet. Den ekonomiska ramen innebär ett ansvar, men också en befogenhet att bedriva verksamheten på det mest effektiva sättet. Det ekonomiska ansvaret innebär även att genomföra åtgärder om det uppstår avvikelser mot budget. Budgetansvaret innebär en skyldighet att planera och genomföra verksamheten inom fastställda ramar för att nå uppsatta mål.

Det ekonomiska ansvaret innebär bland annat följande:

- Budgetansvar och ansvar för att det upprättas en budget
- Budgetuppföljning och att den görs löpande under året
- Kontrollera att ekonomiska transaktioner hanteras rätt och är rätt redovisade
- Göra årsprognoser
- Inköp av varor och tjänster
- Effektiv och hållbar bemanning
- Godkänna tider för anställda
- Jämföra och analysera nyckeltal
- Utföra intern kontroll

Mer information finns i särskilda riktlinjer för attest.

6.4 Uppsiktsplikt

Regiondirektören biträder regionstyrelsen i dess uppsiktsplikt över hela den kommunala koncernen. Uppsiktsplikten tar sin utgångspunkt i kommunallagen, budget, ägardirektiv samt regionfullmäktiges mål. Nämnderna rapporterar om ekonomin och verksamhetens utveckling i samband med delårsrapport och verksamhetsberättelse.

En förutsättning för uppsikten är att regionens nämnder och bolag lämnar korrekt information vid varje rapporteringstillfälle. Informationen ska vara transparent och innehålla tillförlitliga analyser. Avvikelser ska omgående rapporteras när dessa identifierats.

7. Budget

Budgeten är viktig för ekonomistyrningen och innehåller regionfullmäktiges mål, uppdrag och ekonomiska ramar. Region Gotlands planeringsprocess består av ett antal händelser under året som sammantaget leder till en budget och verksamhetsplanering för kommande år.

Regionfullmäktige beslutar om resursfördelningen för nästkommande år och omfattar följande delar:

1. Driftbudget
2. Investeringsbudget
3. Exploateringsbudget

Driftbudgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna och ska även innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år och budgetåret är alltid periodens första år. Investerings- och exploateringsbudgeten omfattar fem år. Budgetbeslutet gäller de två första åren och de följande tre åren är en plan.

Kompletterande information finns i de årliga anvisningarna för budgetarbetet samt på intranätet.

7.1 Driftbudget

Regionfullmäktige fastställer årsbudgeten med nettoanslag (budgetram) för respektive nämnd.

Driftbudgeten innehåller:

- Resursfördelningsmodeller
- Kompensation för prisökningar för externa avtal och interna priser
- Kompensation för driftkostnader till följd av exploatering
- Personalkostnadskompensation
- Generella och riktade ramtillskott

Nämnden ska årligen besluta om fördelningen av budgetramen på organisations- eller verksamhetsnivå och har ansvar för att en detaljbudget upprättas, senast i december. Detaljbudgeten ska fördelas på kostnader och intäkter. Förändrad eller utökad verksamhet hanteras inom nämndens befintliga budgetram eller i ordinarie budgetprocess.

Periodisering av väsentliga poster i driftbudgeten ska göras. Periodiseringen är en förutsättning för löpande budgetuppföljning och ekonomistyrning.

7.2 Investerings- och exploateringsbudget

En investering är en anskaffning (inköp eller uppförande) av en materiell eller immateriell anläggningstillgång.

Ett inköp klassificeras som investering när följande tre kriterier är uppfyllda:

1. Anläggningstillgången är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav.
2. Anläggningstillgången ska ha en bedömd livslängd på minst tre år
3. Värdet på anläggningstillgången är minst ett prisbasbelopp.

Inköp som inte uppfyller kriterierna för att vara en investering ska istället redovisas som en driftkostnad.

Investeringsbudgeten ska spegla den årliga förbrukningen av resurser för investeringar och ska fördelas över de år investeringen förväntas genomföras. Investeringar ska alltid bruttobudgeteras vilket innebär att hela investeringsutgiften ska budgeteras.

Med exploatering avses åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för att kunna bygga bland annat bostäder, affärer, kontor eller industrier.

Investeringarna delas in i fyra investeringsgrupper och kategoriseras enligt följande:

1. Strategiska investeringar är framtidsinriktade inom ramen för regionens vision och mål för samhällsutveckling. Investeringarna ska skapa större samhällsnytta än vad regionen har idag. Om investeringsutgifterna för de strategiska investeringarna inte kan finansieras inom det egna kassaflödet kan de finansieras av försäljningsintäkter och/eller upplåning.

2. Investeringar inom skattefinansierad verksamhet är den vanligaste investeringsutgiften. Dessa investeringar ska egenfinansieras inom utrymmet som skapas av resultat, avskrivningar, avsättningar och eventuella investeringsinkomster. Lokalinvesteringarna binds inte till enskilda objekt. Stora byggnadsinvesteringar ska dock alltid särskiljas och beslutas på projektnivå. Investeringsanslag inom skattefinansierad verksamhet binds till följande investeringsundergrupper: investeringspott, lokalinvesteringar, IT-investeringar i gemensam infrastruktur, investeringar hamn, investeringar mark stadsmiljö och gator/vägar samt särskilda projekt (se bilaga 3).

3. Investeringar i avgiftsfinansierad verksamhet innehåller tre undergrupper: vatten- och avloppsverksamhet, avfallsverksamhet samt del av hamnverksamhet (linjehamnar).

4. Investeringar för exploatering budgeteras per exploateringsområde där samtliga redovisningsmässiga effekter av exploateringsverksamheten ska framgå. Exploateringsbudgeten ska beredas och upprättas i ordinarie budgetprocess vilket innebär att den ska upprättas parallellt med investeringsbudgeten. Exploateringsbudgeten ska delas upp i anläggningstillgångar och omsättningstillgångar.

Mer information finns i riktlinjer för redovisning och budgetering av markexploateringar, riktlinjer för investeringsprocessen och riktlinjer för redovisning av investeringar.

Konstgestaltning
I investeringsbudgeten för offentliga bygg- eller anläggningsprojekt reserveras en procent av projektets bruttobudget till konstgestaltning, vilket måste beaktas vid beräkning av budget för dessa projekt.

Mer information finns i riktlinjer för konstgestaltning.

7.2.1 Kompletteringsbudget

Kompletteringsbudget innebär att tidigare beslutad investeringsbudget kan föras över till nästa år. Detta gäller i de fall anslagna medel inte förbrukats och där projektet kommer att pågå kommande år. Ett projekt som inte är påbörjat och inte kommer att påbörjas inom planperioden ska inte kompletteringsbudgeteras. Om behov uppstår framåt ska nämnden äska medel i ordinarie budgetprocess.

För investeringar inom skattefinansierad verksamhet kan alla investeringsgrupper utom investeringspott och IT-investeringar kompletteringsbudgeteras (se bilaga 3). Regionstyrelsen fastställer kompletteringsbudgeten.

Kompletterande information finns i de årliga anvisningarna för kompletteringsbudget.

7.3 Förändring av beslutad budget

7.3.1 Ombudgetering

Grundprincipen är att ett budgetbeslut kan ändras av den som tagit beslutet; regionfullmäktige, regionstyrelse, nämnd eller förvaltning.

Driftbudget

Regionfullmäktige fattar beslut om ombudgetering mellan nämnder som påverkar grunduppdraget, berör frågor av principiell art eller annars är av särskild vikt. Övriga ombudgeteringar mellan nämnder kan beslutas av regionstyrelsen.

Nämnd beslutar om ombudgetering mellan verksamheter. Ombudgetering på lägre nivå fattas av verksamhetsansvarig chef.

Investeringsbudget

För ombudgetering av investeringsanslag gäller att nämnden själv kan besluta om ombudgetering mellan projekt inom investeringsgruppen. Nämnd kan delegera sådana beslut till tjänsteperson. Ombudgetering mellan investeringsgrupper eller särskilt beslutade investeringsprojekt beslutas av regionfullmäktige.

För att kunna påbörja en byggnadsinvestering krävs att budgetmedel förs över från facknämnd till tekniska nämnden. Detta ska ske när överenskommelse finns och projektet ska påbörjas. Inget ytterligare politiskt beslut behövs för att genomföra en sådan ombudgetering. Beslut om överflyttning av budgetmedel ska dokumenteras. Efter ombudgetering övertar tekniska nämnden ansvaret för kompletteringsbudget och eventuella tilläggsanslag.

Exploateringsbudget

Nämnden beslutar om ombudgetering mellan projekt inom exploateringsområden och regionfullmäktige beslutar om ombudgetering mellan exploateringsområden.

7.3.2 Tilläggsanslag

Driftbudget

Tilläggsanslag för befintlig verksamhet ska i princip inte förekomma. I undantagsfall kan nämnden begära tilläggsanslag. I ärendet ska framgå hur nämnden har prövat möjligheterna att inom ramen för nämndens totala verksamhet täcka avvikelsen.

Väsentliga händelser av tillfällig karaktär som inte har kunnat förutses i budgetarbetet, kan motivera att tilläggsanslag medges. En förutsättning är att regionens ekonomi tillåter en utökning. Ett tilläggsanslag gäller alltid bara innevarande år.

Vid beslut i nämnd om att disponera anslag ur det egna kapitalet ska tilläggsbudgetering ske i driftbudgeten. Möjligheten att disponera anslag ur det egna kapitalet regleras i avsnitt 9.2 Överföring av årets resultat.

Investeringsbudget
Tilläggsanslag för investeringsprojekt kan begäras om investeringsutgiften beräknas bli väsentligt högre än budget. Ombudgetering av anslag från andra projekt inom investeringsgruppen ska alltid prövas innan tilläggsanslag begärs och detta ska framgå av nämndens begäran.

Investeringar ska alltid bruttobudgeteras vilket innebär att hela investeringsutgiften ska budgeteras. När ett investeringsbidrag är beslutat så kan investeringsbudgeten behöva justeras upp med bidragsbeloppet. Regionstyrelsen beslutar om tilläggsanslag motsvarande bidragsbeloppet. Om investeringen har en väsentlig påverkan på driftbudgeten framåt ska beslut fattas av regionfullmäktige.

7.4 Kapitalkostnadsbudget
Kapitalkostnader utgörs av avskrivningar och internränta. Avskrivningar används i redovisningen för att fördela utgiften för en tillgång över tillgångens nyttjandeperiod. Syftet är att ge en rättvisande bild av förbrukningen/värdeminskningen av tillgången för respektive redovisningsperiod. Avskrivning sker från och med den tidpunkt då tillgången tas i bruk. Internränta bestäms årligen av regionfullmäktige i samband med beslut om budget.

I den skattefinansierade verksamheten finns en fastställd kapitalkostnadsbudget per nämnd. Varje nämnd ansvarar för att utrymme finns inom budgetramen för kapitalkostnader till följd av investeringar. Nämnderna kompenseras inte automatiskt för ökade kapitalkostnader.

Följande förutsättningar gäller:
- Kostnaderna för framtida reinvesteringar ska rymmas inom befintlig budget
- Ramtillskott kan begäras i samband med nyinvesteringar i verksamheten på grund av förändrade behov eller andra särskilda förutsättningar
- Om beslut tas att höja eller sänka internräntan kommer nämndernas kapitalkostnadsbudget att justeras

I de avgiftsfinansierade verksamheterna ska ökade kapitalkostnader som uppstår genom investeringar finansieras via taxor.

7.5 Leasing

Finansiell leasing av fordon som på grund av skatteregler är ekonomiskt fördelaktigt är tillåtet.

I övriga fall är huvudregeln att leasing inte är tillåtet då räntevillkor och ränterisk för regionen är större än vid egen upplåning. Om undantag ska göras från huvudregeln ska leasingkontraktet beslutas av ekonomidirektören enligt delegationsbeslut.

Mer information finns i tillämpningsanvisningar för hyres- och leasingavtal.

8. Redovisning

Redovisningen ska följa lag och god redovisningssed och ligger till grund för ansvarsutkrävande. Redovisningen ska vara rättvisande och ge en tillförlitlig bild av resultat och ekonomisk ställning på alla ansvarsnivåer.

Redovisningen ska ge relevant och korrekt ekonomisk information för styrning, uppföljning och kontroll av hur regionen använder sina resurser. Redovisningen ska även tillgodose de nationella intressen som finns för att följa upp den verksamhet som bedrivs i regionen.

Redovisningen är systematiserad i enhetlig regiongemensam kodstruktur. Kodplanen är en flerdimensionell kontoplan som används för extern- och internredovisningen. Koddelarna konto och verksamhet är centrala begrepp för externredovisningen och följer den nationella kontoplanen Kommun-Bas för att underlätta statistikinlämning och jämförelse med andra kommuner och regioner. Koddelarna ansvar och organisation är viktiga för ekonomistyrningen. Mer information om de olika koddelarna finns i bilaga 2.
Det finns flera riktlinjer och anvisningar inom redovisningsområdet, se bilaga 1 samt på intranätet.

9. Ekonomisk uppföljning

Den ekonomiska uppföljningen är viktig för ekonomistyrningen. Ansvaret för uppföljningen ingår i budgetansvaret och ska genomföras regelbundet för att i ett tidigt skede kunna vidta lämpliga åtgärder vid avvikelse mot budget.

Uppföljning sker enligt beslutad uppföljningsprocess. Nämnden ansvarar för att den ekonomiska uppföljningen sker och i enlighet med beslutad tidplan.

Närmare information om omfattning och innehåll framgår av de årliga anvisningarna för uppföljningen.

9.1 Hantering av budgetavvikelse

Nämndens totala verksamhet ska rymmas inom den beslutade budgetramen. Om ett budgetöverskridande befaras ska nämnden omedelbart besluta om åtgärder för att förhindra avvikelsen. I undantagsfall kan tilläggsanslag beviljas se avsnitt 7.3.2.

Budgetansvarig chef är ansvarig för att rapportera ett befarat budgetöverskridande till överordnad chef. Åtgärder för att undvika ett budgetöverskridande ska snarast vidtas.

Om utfallet är lägre eller högre än beslutad budget kommer avvikelsen i den skattefinansierade verksamheten att öka eller minska regionens resultat. Över- eller underskott i nämndernas skattefinansierade verksamhet redovisas direkt mot regionens gemensamma egna kapital

9.2 Överföring av årets resultat för avgiftsfinansierade verksamheter

Verksamheterna vatten och avlopp, avfall, linjehamn samt kryssningskaj ska särredovisa det egna kapitalet. 100 procent av årets överskott eller underskott ska föras över till verksamhetens eget kapital kommande år.

Vatten- och avloppsverksamhetens möjlighet att samla överskott begränsas av särskild lagstiftning.

Det egna kapitalet för dessa verksamheter kan användas både till driftkostnader och till investeringsutgifter. Användning av eget kapital ska beslutas av nämnd och därefter tilläggsbudgeteras. Beslutet är endast giltigt under budgetåret.

Bilaga 1 Dokumentförteckning

Förteckning över andra dokument av betydelse för ekonomistyrningen i Region Gotland:

Finns på intranätet eller gotland.se

- Aktieägarpolicy
- Anvisningar för kodstruktur (se även bilaga 2)
- Fastighetspolicy
- Inköpspolicy, riktlinjer för inköp och riktlinjer för direktupphandling
- Pensionsmedelspolicy
- Regelverk för resultatutjämningsreserv, RUR
- Region Gotlands styrmodell
- Regler om försäljning av regionens lösa egendom
- Riktlinjer för attest
- Riktlinjer för fastighetsförvaltning
- Riktlinjer för försäljning och köp av fastigheter samt upplåtelse av servitut, tomträtt och arrende
- Riktlinjer för god ekonomisk hushållning
- Riktlinjer för intern kontroll
- Riktlinjer för internhyra
- Riktlinjer för investeringsprocessen
- Riktlinjer för kundfakturering, kravhantering och inkasso
- Riktlinjer för lokalförsörjning
- Riktlinjer för redovisning av investeringar
- Riktlinjer för redovisning och budgetering av markexploateringar
- Riktlinjer för resultatenheter
- Rutin vid försäljning av fordon och maskiner
- Rutiner för inhämtande av finansiellt igångsättningstillstånd
- Tillämpningsanvisningar för hyres- och leasingavtal
- Riktlinjer mot mutor och korruption

Bilaga 2 Koddelar

Följande koddelar används:

Koddel	Användning
Ansvar	Beskriver den lägsta organisatoriska nivån där ekonomisk uppföljning görs. Obligatorisk kod
Organisation	Beskriver vilken förvaltning och organisatorisk avdelning/enhet den ekonomiska händelsen belastar. Begreppet automatkonteras. Obligatorisk kod
Konto	Beskriver resursanvändningen och klassificerar de ekonomiska händelserna i kontotyperna tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Obligatorisk kod
Verksamhet	Beskriver inom vilket verksamhetsområde som den ekonomiska händelsen inträffat. Obligatorisk kod
Aktivitet	Används som ett komplement till koddelen verksamhet vid behov.
Objekt	Beskriver fysiska enheter såsom fastigheter, bilar, maskiner, inventarier. Objektskoden används vid behov.
Projekt	Beskriver regionens investeringar samt andra tidsavgränsade driftprojekt. Obligatorisk vid investerings- och exploateringsprojekt.
Motpart	Används för att kunna särskilja interna händelser. Med interna händelser menas både regioninterna och koncerninterna. Obligatorisk vid interna transaktioner.
Komponent	Används för att särskilja delar av en anläggningstillgång som har olika ekonomiska livslängder.

Bilaga 3 Investeringsgrupper – skattefinansierade investeringar

Investeringsgrupp	Definition	Kompletterings-budget	Finansiering av driftskostnader	Beslutsnivå
Investeringspott	Årlig pott för maskiner, inventarier, löpande IT-investeringar samt mindre ombyggnader.	**NEJ**	Finansiering inom nämndens driftram	Investeringsanslag fastställs av regionfullmäktige och ändras normalt inte årligen. Vilka projekt som genomförs inom potten beslutas enligt respektive nämnds delegationsordning.
Lokalinvesteringar	Delas upp beroende på verksamhet ex. lokalinvesteringar kök, lokalinvesteringar förskola, lokalinvesteringar grundskola, lokalinvesteringar gymnasieskola, lokalinvesteringar äldreomsorg, lokalinvesteringar LSS, lokalinvesteringar hälso- och sjukvård, lokalinvesteringar fritidsanläggningar och lokaler, reinvesteringar fastigheter (fastighetsägaransvar samt ventilation).	**JA**	Ev. ökad internhyra kan äskas som ramtillskott av respektive nämnd	Regionfullmäktige beslutar om investeringsanslag per verksamhet
IT-investeringar i gemensam infrastruktur	Årlig pott för investeringar i gemensamma system, PC och IT-infrastruktur.	**NEJ**	Finansieras inom nämndens driftram	Beslut om fördelning enligt regionstyrelsens delegationsordning
Investeringar hamn	Investeringar i den skattefinansierade delen av hamnverksamheten.	**JA**	Finansieras inom nämndens driftram	Regionfullmäktige beslutar om nivå. Tekniska nämnden beslutar om de olika projekten.
Investeringar mark-stadsmiljö, gator och vägar	Ett anslag för samtliga investeringar.	**JA**	Finansieras inom nämndens driftram	Regionfullmäktige beslutar om total investeringsbudget. Tekniska nämnden beslutar årligen om de olika investeringsprojekten.
Särskilda projekt	Investeringar som uppgår till stora belopp och som trots god planering inte ryms inom potten. Den här typen av investering sker inte varje år. Exempel är landsbygdsutveckling eller dyr medicinskteknisk utrustning.	**JA**	Om inte kapitalkostnaderna kan finansieras inom ram kan ramtillskott äskas	Regionfullmäktige beslutar om respektive investeringsprojekt.